

GÜMRÜK LABORATUVARLARI

Dr. Okan DERELİ

1 50 Yıl Önce Kimyahaneye ile Başlayan Uzun Bir Yol...

Gümrük Laboratuvarları teşkilatın hala 'kimyahaneye' ismiyle anılan, 150 yıllık bilinen geçmişe sahip, meşakkatli ve uzun bir yolculuktan geçerek günümüze uzanan bir parçasıdır.

Türk Gümrük tarihinin geçmişine doğru yapılan yolculukta; 1870'lerde kurulduğu tahmin edilen kimyahanelerin 'Başkimyagerlik' biriminde 'Başkimyager' ve kimyager kadrolarında görev yapmak üzere başta askeri eczacılar ve biyologlar atanmış, takip eden zaman dilimi içerisinde İstanbul ve Ankara Üniversitelerindekiler başta olmak üzere açılan Fen Fakültelerinden mezunlar verilmeye başladıktan sonra Kimyager ve Kimya Mühendisi ünvanına sahip kişiler bu kadrolara atanmışlardır.

Gümrük kimyahanelerinin bu uzun serüveninde; kimyahanelerde bir ünvan olarak ifade edilen 'Başkimyagerlik' 1989 yılına kadar Karaköy Çinili Handaki binada sürdürülmüş olup, bu tarihten sonra ve ilerleyen zaman içerisinde gümrüklerde kimyahaneler, modern anlamdaki ifadesi ve teknik literatürdeki tabiriyle 'laboratuvar' adıyla anılmaya başlanan ve ülkenin farklı coğrafyalarında kurulan laboratuvar müdürlüklerine dönüştürülmüştür.

Bakanlık olarak temsil edilmeden önceki statüsü olan Gümrük Müsteşarlığımızca, Avrupa Birliği

müktesebatının üstlenilmesine ilişkin Türkiye Ulusal Programı ve buna bağlı olarak Gümrük Birliği uyum süreci çerçevesinde yürütülen ve gümrük idarelerinin modernizasyonu ve iyileştirme çalışmaları kapsamında sürdürülen faaliyetlerden gümrük laboratuvarları da üzerine düşen nasibi almıştır. Bunun içindir ki; öncesinde yurt genelinde sayıları 23'ü bulan gümrük laboratuvarları, daha etkin ve verimli olabilmeleri, donanımlarının artırılarak fonksiyonelliğinin gereklerini yerine getirebilmeleri ve iyi organize edilebilmeleri gayesiyle şu anda bölgesel düzeyde toplam 6 adet gümrük laboratuvarına dönüştürülmüştür. Özellikle 2001 yılından sonraki modernizasyon çalışmaları kapsamında bir yıl boyunca yürütülen çalışmalar dahilinde, Laboratuvarların bugünkü modern çizgisine kavuşması yolunda emeği geçen öncüler içerisinde özellikle İstanbul Laboratuvar Müdürü ve Yüksek Kimya Mühendisi Sayın Yaşar ÇİFTÇİ'nin gösterdiği çabalar ve katkılar ile Bakanlığımız ilgili üst makamlarının ve yetkililerinin göstermiş olduğu ilgi, yüksek duyarlılık ve sunmuş oldukları olanaklar sayesinde gümrük laboratuvarlarının şimdiki gelinen konuma ulaşmalarının ve yetkin bir statü kazanmalarının önü açılmıştır.

1996 yılında gümrük birliğine girilmesiyle başlayan bu uzun soluklu süreçte; bir yarımada ülkesi olmamızın getirdiği coğrafya ile birlikte, ticari taşımacılıkta vazgeçilemez olan deniz yolu ve onların durakları konumundaki limanları nedeniyle deniz kıyısında bulunan lokasyonların tercihte

ağırlıklı olarak önem arz ettiği yerler olan İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, İzmit ve Mersin'deki 6 adet bölgesel gümrük laboratuvarı ülke genelindeki gümrüklere hizmet vermektedir.

1996 yılından bu yana Avrupa Birliği Müktesebatına uyum çerçevesinde; teşkilat olarak laboratuvarlar için öngörülen ana hedef Gümrük Laboratuvarlarının modernize edilmesi ve akreditasyonlarının tamamlanmasıdır. Bu nedenle, laboratuvarlar cihaz ve teknik tertibat bakımından Avrupalı emsallerine uyumlaştırılmaları için hem milli bütçe hem de AB destekli bütçeler ile finanse edilerek donatılmaya çalışılmıştır.

Gümrükler için bir milat olan 1996 yılında imzalanan Gümrük Birliği anlaşmaları çerçevesinde; ticaretin üye ülkelerce kolaylaştırılmasına katkı sağlamak, dolayısıyla gümrük işlemlerinin hızlandırılması ve sağlıklı sonuçların üretilebilmesini temin edebilmenin yolu olarak düşünülen fiziki kontrollerin daha hızlı ve etkin bir şekilde yapılması fikrinden hareket ile laboratuvarlar, arzu edilen analiz, inceleme, test ve ihtiyaçlara cevap verecek nitelik ve çeşitlilikte, son derece modern, pratik ve ileri teknoloji cihaz ve ekipmanlar ile donatılmaya başlanılmıştır. Bu amaçla da; pilot bölge olarak seçilen ve sonrasında diğer laboratuvarlara da sirayet etmesi düşünülen modernleştirme sürecindeki çalışmalara, 2010 yılında cihaz ve ekipman alımlarının gerçekleştirildiği ve finansmanın %75'inin AB bütçesinden karşılandığı İstanbul Laboratuvarı ile

başlanılmıştır. Sürece eşlik eden bir modernizasyon projesi ile alımları gerçekleştirilen bu cihaz ve ekipmanlar, AB finansmanlı olarak yaklaşık 5 milyon Euro değerinde bir bütçeye sahip olup 40 çeşit kalemden oluşmaktadır.

Modernizasyon gayesiyle devam eden süreçte gümrük laboratuvarlarına yüklenen misyon; dünyadaki diğer ülke gümrük laboratuvarlarında olduğu gibi, **'ticarete konu olan ve gümrükleme aşamasındaki bir eşyanın mahiyetine yönelik analizlerin yapılması ve eşyanın gümrük tarife istatistik pozisyonunun (GTİP) belirlenmesi'**dir.

Gümrük laboratuvarlarının görev, yetki ve sorumlulukları, 31.09.2009 tarihli ve 27392 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 'Gümrük Laboratuvarlarının Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik' ile düzenlenmiştir. İlgili yönetmelik ile; 4458 sayılı Gümrük Kanunu ve ilgili mevzuat kapsamında, Gümrük Laboratuvarlarının uluslar arası standartlara uygun hale getirilmesi ve birbirleriyle eşgüdüm halinde çalışabilmesi için kuruluş görev, çalışma ve işleyişine ilişkin usul ve esasları belirlenmiştir.

Bu kapsamda, gümrük laboratuvarlarının görevleri şu şekilde belirtilmiştir.

- Türk Gümrük Tarife Cetvelinin uygulanması bakımından eşyanın mahiyetinin ne olduğunu laboratuvar tahlili ile tayin etmek ve gümrük tarife istatistik pozisyonunu tespit etmek,

- Dış ticaret mevzuatının koyduğu kayıtlar gereği, yasaklama ve kısıtlama hükümlerinin uygulanması bakımlarından eşyanın mahiyetinin ne olduğunu laboratuvar tahlili ile tayin etmek,
- Araştırma- Geliştirme ve eğitim faaliyetlerinde bulunmak,
- Laboratuvarlar arası karşılaştırma deney çalışmalarını yapmak,
- Müsteşarlığın (Bakanlığın) değişik birimlerince yapılan çalışmalar kapsamında gerekli görülecek tahlil ve incelemeleri yapmak,
- TSE EN ISO/IEC 17025 Deney ve Kalibrasyon Laboratuvarlarının Yeterliliği için Genel Şartlar standardının gerektirdiği esaslara göre akreditasyon çalışmalarını yapmak.

İlgili yönetmelik kapsamında gümrük laboratuvarları; akreditasyon hedefini gerçekleştirmek adına oluşturulan kalite yönetim sisteminin laboratuvarında işletilmesinden ve devamlılığında sorumlu olan bir Kalite Yönetim Birimi ile birlikte her biri kendi alanında ihtisaslaşmış ve konularına göre spesifikleştirilmiş olan Gıda, Metal, Petrol, Tekstil - Kâğıt ve Temel Kimya - Polimer Laboratuvar birimlerinden oluşan bir organizasyon yapısına sahiptir.

Mevzuat gereği olarak oluşturulan bu beş teknik birimin her biri; gümrük tarifelenmesine ilişkin sınıflandırmada, Laboratuvar Müdürlüğüne ihtisas alanına giren ve her bir laboratuvar birimine göre tasnif edilmiş gümrük fasıllarına ait eşyaların mahiyetlerine yönelik analiz ve incelemelerinin yapılmasından ve GTİP'lerinin tespit edilmesinden sorumlu olmaktadır.

2010 yılında, pilot bölge olarak seçilen İstanbul Laboratuvarının ve sonrasında da diğer laboratuvarların modernizasyonu sürecinde; alınan modern ve ileri teknoloji cihazlar ile laboratuvarların donatılmasıyla birlikte hem bu cihazların etkin bir şekilde kullanılabilmesi, hem de AB üyesi ülke laboratuvarlarına yönelik mevzuatın, organizasyonun, işleyişin, gümrük tarifelenmesinin ve tarifelenilmeye yönelik uluslar

arası analitik metotların ve standartların, ülkemiz gümrük laboratuvarlarına uyumlaştırılması gayesiyle AB üye ülkeleri gümrük idarelerinden İtalyan ve Alman Gümrük idareleri ile birlikte AB eşleştirme projeleri (Twinning Project) yürütülerek laboratuvarların hem organizasyonel ve mevzuat açısından yeniden yapılanmaları sağlanmış hem de teknik personelin bilgi ve tecrübelerinin artırılmasına yönelik eğitim faaliyetleri yapılmıştır.

Görevleri gereği birer 'uygunluk değerlendirme kuruluşu' mahiyetine sahip olan gümrük laboratuvarlarının modernizasyonu sürecinin nihai ve en temel hedeflerinin başında gelen laboratuvar akreditasyonu; Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) tarafından da istenen ve desteklenen bir hedefdir. Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) üye ülkelerden, uygunluk değerlendirmesi faaliyetlerinin güvence altına alınmasını, teknik yeterliliklerinin ve şeffaflıklarının sağlanmasını istemektedir. Uygunluk değerlendirme faaliyetlerini güvence altına alacak olan ana enstrüman ise akreditasyon çalışmalarıdır.

TS EN ISO/IEC 17025 Standardı 'Deney ve Kalibrasyon Laboratuvarlarının Yeterliliği İçin Genel Şartlar'ın yanısıra bir laboratuvarın teknik açıdan doğru ve güvenilir sonuçlar üretme kabiliyetini ve teknik yeterliliğini de ele almaktadır. Laboratuvar yeterliliğinin göstergesi olarak uluslararası düzeyde tek bir standardın kullanılmaya başlanması yoluyla, dünyanın herhangi bir yerinde faaliyet gösteren deney laboratuvarlarının birbirleriyle aynı seviyede rekabet etmesi amaçlanmaktadır. Eşyaların ihraç edildiği ülkelerde yeniden test ve analize tabi tutulması gereğinin azaltılması veya sıfıra indirilmesi hem zaman hem de masrafların azaltılmış olması sebebiyle üretici açısından çok yararlı olmaktadır. Bu durum ISO/IEC 17025 standardına göre akredite olan bir laboratuvara, düzenlediği deney raporlarının uluslararası geçerliliği olması sebebiyle daha geniş bir pazar diğer bir deyişle daha geniş bir müşteri kitlesi sağlamaktadır.

Akredite olmak isteyen bir laboratuvar TS EN ISO/IEC 17025 Standardında geniş bir şekilde açıklanmış olan hususları yerine getirmekle ak-

reditasyona hazır hale gelmektedir. TS EN ISO/IEC 17025 Standardına göre akredite olan bir laboratuvarın hizmetleri;

- Hem ulusal hem de uluslararası yüksek saygınlığı ifade etmektedir.
- Müşterilere güvenilir deney, analiz ve test hizmetlerini belirleme ve seçmede kolay bir yöntem sunmaktadır.
- Akredite bir laboratuvar tarafından düzenlenmiş deney raporu saygınlık ve güvenilirliğin göstergesi olmaktadır.

1870 yıllar öncesinden başlayarak günümüze uzanan bu uzun yolculukta, ülkemizdeki toplam 6 adet gümrük laboratuvarından hali hazırda üç laboratuvar; Ankara, Bursa ve İzmir Gümrük Laboratuvarları, Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK) tarafından yapılan uygunluk değerlendirme ve denetim faaliyetlerini başarıyla tamamlayarak akredite edilen ilk gümrük laboratuvarları olmuşlardır. Akabinde, İstanbul ve Mersin Gümrük laboratuvarları da akreditasyon sertifikalarını alabilmek ve akredite olabilmek için TÜRKAK'a başvuru dosyalarını sunmuş durumdadırlar ve en kısa süre zarfında akreditasyonlarını tamamlama gayesindedirler. İlerleyen dönem de İzmit Laboratuvarının bu süreci tamamlayarak tüm gümrük laboratuvarlarının akreditasyonunu tamamlamış olması hedeflenmektedir.

Gümrük laboratuvarlarının kuruluş gayesi ve ana misyonu her ne kadar eşyanın gümrük tarife istatistik pozisyonunun (GTİP) belirlenmesi olmakla beraber; modernizasyon ve akreditasyon hedefi ile yola çıkılarak bugün gelinen noktada laboratuvarlara yüklenen bir diğer önemli misyon, belki de daha da önemli bir misyon **tüketici ürünlerine yönelik yapılmakta olan test ve analizlerdir**. Çünkü, gümrüklerin var oluş sebebi ülkeler arası yapılan eşya ticareti, eşyanın da üretilmesi ve ticaretinin var oluş nedeni ise insanoğlu ve yaşadığı çevrenin ihtiyaç ve talepleridir. Bu nedenle de, üretilen eşyanın insan ve çevre sağlığına olan etkisi konusunda üreticinin göstereceği hassasiyet ve laboratuvarların da

insan ve çevre sağlığını korumak adına eşyalara yapacağı test ve analizler ile bu hassasiyetin düzeyini ölçmesi ve belirlemesi daha mühim bir meseledir.

Bu konuda Bakanlığımızca yayımlanan 30.11.2014 tarihli ve 2012/04 sayılı Genelge ile, gümrük laboratuvarları tarafından 01 Ocak 2013 tarihinden itibaren tüketici ürünlerine yönelik test ve analizler yapılmaya başlanmıştır. **2012/04 sayılı genelge ve ilgili rehber doküman kapsamında; 3 ila 14 yaş arasındaki çocukların kullanımına yönelik ve/veya oyun unsuru içeren belirli bazı kırtasiye malzemelelerinde (Kurşun Kalemler, Boya Kalemleri, Renkli Kalemler, Keçe Uçlu veya Diğer Gözenek Uçlu Yazı ve İşaret Kalemleri, Pastel boyalar, Yazı veya Çizim Tebeşirleri, Eğitim ve Afiş Boyaları, Renkleri Değiştirici Boyalar, Yazı Silme Lastiği, Oyuncak Müzik Alet ve Cihazları, Hacmi 2 L.yi Geçmeyen Damacaneler ve Şişeler, Mataralar ve Benzeri Eşyalar, Kalemtraşlar, Evrak ve Okul Çantaları vb Mahfazalar, Makaslar, Okul Defterleri)** için uluslar arası düzeyde (başta Amerika Birleşik Devletleri, Avrupa Birliği üye ülkeleri olmak üzere) yasaklanmış ve ürün içerisinde belirli konsantrasyon eşikleri belirlenerek kullanımı limitlendirilmiş **kanserojen aril amin oluşturan azo boyaların, ftalatların ve ağır metallerin analizleri** yapılmaktadır.

2014 yılında ürün kapsamı genişletilmiş ve yukarıda belirtilen ürünlere emzik, biberon, çocuk bakım gereçleri de dahil edilerek bahsi geçen yasaklı unsurlar yönünden analize tabi tutulmaya başlanılmıştır. Bu analizlere, pilot bölge olarak uygulamada özellikle ve ağırlıklı olarak İstanbul Laboratuvar Müdürlüğüne başlanılmış ve devam etmekte olup akabinde de Ankara ve Bursa Gümrük Laboratuvarlarının bu analizlere geçişi sağlanmıştır.

2014 yılı içerisinde; 2012/04 sayılı genelge kapsamında laboratuvara gönderilen ve **bahsi geçen kırtasiye malzemelerinden (okul çantası, sırt çantası, guaj boya) bazılarında limitlerin çok üzerinde yasaklı ftalat ve kanserojen aril amin oluşturan azo boyar maddelerin varlığı tespit edilmiştir**. Aykırı sonuç veren bu

eşyalara ilişkin olarak laboratuvar tarafından düzenlenen raporlar neticesinde bu türden sağlığa zararlı kırtasiye ürünlerinin ülkeye girişinin engellenmesi sağlanmıştır.

Gümrük laboratuvarları şu an itibariyle asli ve ana görevi olan GTİP tespiti ve eşyanın mahiyetine yönelik analizlerin haricinde bir analiz olarak yürütmüş olduğu 'tüketicinin korunmasına yönelik' bu türden başka bir analizi başarı ile sonuçlandırarak toplum sağlığının korunmasına yönelik tedbirlerin alınmasına katkıda bulunmuştur. 2006 yılı içerisinde; daha önce sağlığa zararlı olmadığına dair ilgili Bakanlık izinlerini alarak piyasaya sürülerek satılan fakat ilerleyen süreçte ölüm ile sonuçlanan vakaların peş peşe artması sebebiyle konunun yeniden gündeme gelmesi neticesinde, içerisinde bir etken maddenin var olup olmadığının araştırılması maksadıyla İstanbul Gümrük laboratuvarına gönderilen bir zayıflama hapinin analizinin yapılması ilgili makamlarca talep edilmiştir. İstanbul Gümrük Laboratuvarı tarafından yapılan analizler neticesinde; söz konusu zayıflama hapi içerisinde, sadece doktor kontrolünde kullanılması gereken ve obozite tedavisinde tokluk hissi vermek amacıyla kullanılmakta olan 'sibutramin (sibutramine)' etken maddesinin bir türevi olan 'N-desmethyl sibutramine' bileşenin çok yüksek dozajda kullanılarak (kontROLSÜZ kullanıldığında insan sağlığını subitramine oranla 100 kat daha fazla tehdit edebilen) bir subitramin türevi etken maddenin varlığının tespit edildiğine dair rapor düzenlenip ilgili makamlara sunulmuş eşyanın piyasadaki yeniden dolaşımının önlenmesi sağlanarak bir 'gümrük laboratuvarı' tarafından toplum sağlığının korunmasına katkıda bulunulmuştur.

Gümrük laboratuvarlarının, hem insan ve çevre sağlığı ve güvenliği hem de ülke ekonomisine katkısı yönündeki faaliyetleri ile ilgili daha da geçmişe gidildiğinde laboratuvarların fonksiyon ve rolünün ne derece önemli olduğu bir kere daha ortaya çıkmaktadır. Bu konudaki örneklerden biri olması bakımından; daha da geçmişe gidildiğinde, 01.01.1996 yılında Gümrük Birliğine girilmesine müteakip İstanbul Gümrük ve Mu-

hafaza Başmüdürlüğü bünyesinde kurulan ve o zamanki adıyla İstanbul Gıda İhtisas Gümrük Laboratuvarında tarım payı unsuruna yönelik analizlerin yapılmaya başlanması ile birlikte meyve suyu içeren gazlı içeceklerin imalinde kullanılan portakal konsantresindeki toplam şeker miktarının ve kolalı içeceklerin imalinde kullanılan kola konsantresindeki toplam şeker miktarının tayinlerinin yapılmaya başlanması ile birlikte eşyanın 100 kg'mı başına alınması gereken 'Toplu Konut Fonu' tahsil edilerek devletin milyonlarca liralık fon kaybının önüne geçilmiştir.

Şu anda sürdürülen hazırlık çalışmaları neticesinde, önümüzdeki dönem içerisinde Bakanlığımızca tüketici ürünlerine yönelik test ve analiz çeşitliliğinin ve bu türden test ve analizlere tabi eşya portföyünün daha da genişletilerek gümrük laboratuvarlarının mevcut sorumluluk alanının ve kapsamının genişletilmesi hedeflenmektedir.

Gümrük laboratuvarlarının modernizasyon sürecinde laboratuvarların son derece teknolojik ve modern cihazlar ile donatılması, özellikle de İstanbul laboratuvarına bu konuda yapılan yatırımlar, gümrük laboratuvarlarının önünün açılmasını sağlarken hem geleceğe dönük beklentileri artırmış ve hem de Türk Gümrük Laboratuvarlarının uluslar arası arenadaki rolü ve konumu konusunda son derece büyük fırsatları beraberinde getirmiştir. AB projesi desteği ile İstanbul Laboratuvarlarına alınan 40 kalem cihaz içerisinde; özellikle XRF spektroskopisi, ICP-OES, ICP-MS, LC-MS/TOF, SEM, SNIF-NMR ve IR-MS gibi cihazların varlığı laboratuvarın ürün portföyünün ve analiz türü çeşitliliğinin artmasında önemli rol oynadığı gibi Avrupalı emsal laboratuvarlarına göz kırpan ve cihaz türündeki bu çeşitlilik ve zenginlik sayesinde göz kamaştırıcı, modern bir laboratuvar hüviyetine bürünmesini sağlamıştır. Tüketici ürünleri analizleri üzerine Avrupa'da bu alanda otorite konumundaki Finlandiya Gümrük Laboratuvarına yapılan çalışma ziyaretinde, İstanbul Laboratuvarındaki birkaç cihazın bile adının zikredilmesi Finlandiyalı meslektaşlarımızın 'bu da mı var?... üstelik o da var öyle mi?... sizin laboratuvara mı gelsek?'

şeklindeki ifadeleri ile meraklarının arttığını ve iştahlarının kabardığını gösteren tavır ortaya koymalarına neden olmuştur. Özellikle izotopik element analizleri temeline dayanan SNIF-NMR spektroskopi cihazı, Türkiye de ilk ve tek İstanbul Laboratuvarında mevcut olmasının yanı sıra, Avrupa Birliği üyesi ülkeler de dahil Avrupa da bile sınırlı sayıda ülke laboratuvarında mevcut olan bir cihazdır. Bununla birlikte, izotopik element analizleri temeline dayanan bir diğer cihaz olan IR-MS cihazı, sahip olduğu dört ayrı ünite (dörtlü sistem IR-MS) ile Türkiye’de tek olan bir sistemdir. Söz konusu bu iki cihaz ile özellikle menşei (orijin) tespitine yönelik analizler, taklit ve tağşiş tespitine yönelik analizler gibi son derece önemli ve kritik analizler yapılabilmektedir. Böylelikle sahteciliğin ve/veya menşei yanıltma girişimlerinin önüne geçebilecek analizler yapılabilmektedir. Örneğin, üretilen bir balın doğal mı yoksa yapay mı (mısır şurubundan elde edilen sahte bal gibi) olduğunun tespiti, etil alkolün tarımsal kökenli mi yoksa sentetik mi olduğunun tespiti mümkün olabilmektedir ya da bir ürünün hangi coğrafyada üretildiğinin tes-

pitine yönelik analiz ve incelemeler bu iki cihaz sayesinde yapılabilmektedir. Bununla birlikte, İstanbul laboratuvarına bu iki cihazın alınmasının akabinde menşei tespitine yönelik analiz ve incelemeler başlatılmış ve halen de devam etmekte olup, Avrupa üyesi ülkelerin içerisinde bile sınırlı sayıda ülkede bulunan SNIF-NMR cihazı ile şarap numunesinin menşei tespitine yönelik bir analiz ile ilgili Avrupa’da otorite bir organizasyon kurumu tarafından düzenlenen uluslar arası ring-testinde (karşılaştırma ve yeterlilik testinde) İstanbul Gümrük Laboratuvarı yaptığı analizler sonucunda Avrupa Birliği üyesi ülke laboratuvarlarının da arasında yer aldığı bu organizasyonda 24 uluslar arası laboratuvar içerisinde en iyi skoru (z-skor) elde ederek birinci gelmiştir. Bununla birlikte, aynı organizasyon kurumu tarafından düzenlenen ve tarımsal kökenli ürünlerde ‘Meusing Tablo (Bileşim Tablosu)’ uygulamasına yönelik analizler konusunda yapılan, Avrupa Birliği üye ülke laboratuvarlarının da katılımıyla gerçekleştirilen ring-testinde İstanbul Laboratuvarı en başarılı laboratuvarlar içerisinde yer almıştır.

İstanbul Laboratuvarında yer alan bu iki kritik cihazın yanı sıra mevcut bulunan diğer cihazlardan ICP-OES ve ICP-MS cihazları ile ise değerli metallerin analizi, hatta bunun da ötesinde, altın ve mücevherat sektörüne yönelik olarak kıymetli metallerin özellikle ve en önemlisi olan 'altın ayar analizleri' de hassas ve başarılı bir şekilde bu iki cihaz ile yapılabilmekte olup, bugün artık sadece GTİP tespitine yönelik mahiyet tespiti analizleri ile yetinmeyen ve sınırlı kalmayan bir tutumla, başta İstanbul Laboratuvarı olmak üzere tüm Gümrük Laboratuvarlarımız piyasa ve özel sektöre hizmet verecek GTİP tespiti haricindeki analizleri de yapabilir durumda olup kendisine yeni görevler verilmesini bekler durumda hali hazırdaki mevcut görevlerini sürdürmektedir.

Modernizasyon çalışmalarının bir parçası olan, cihaz ve ekipmanlar ile laboratuvarların donatılması hızla devam ederken diğer taraftan da Gümrük Teşkilatı bu iyileştirme sürecinde mevcut kalitesini artırmak adına çok sayıdaki bu

cihazların etkin ve verimli bir şekilde kullanılabilecek donanıma sahip, nitelikli ve dinamik, yeni teknik personellerini kuruma kazandırarak mevcut tecrübeli kadrolarının gücüne güç katmaktadır. Özellikle üniversitelerden ve kamunun değerli diğer laboratuvarlarından katılan yeni teknik personeller ile akademik ve araştırmacı yönünü zenginleştiren gümrük laboratuvarları; sadece kontrol eden değil, araştıran-geliştiren ve sahip olduğu bilgi ve tecrübesini verdiği ve vereceği eğitimler ile paydaşlarına sunan ve ikili işbirliği ve hedeflediği proje çalışmaları ile girişimci bir rol üslenen birer teknik enstitü ve araştırma-geliştirme merkezleri konumuna ulaşmaya talip olmaktadır.

Gümrük laboratuvarları yapılan ve devam etmekte olan bu yeni personel alımları ile birlikte, toplamda 107 kimyager ünvanına sahip teknik personel, 4 mühendis ve 20 yardımcı teknik personel mevcudiyetine ulaşmıştır. Gümrük laboratuvarlarındaki personelin eğitim düzeylerine bakıldığında; doktorasını tamamlamış 16

kimyager, yüksek lisans tahsilini tamamlamış 40 kimyager ve doktorasını tamamlamak üzere olan veya doktorasına devam etmekte olan 10 kimyager bulunmaktadır. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı personelinin genel eğitim düzeyine bakıldığında; 2013 yılı sonu verileri itibariyle, Bakanlıkta toplam 24 doktoralı personel görev yapmaktadır. Bu 24 doktoralı personelin 16'sı diğer bir ifadeyle %67'si laboratuvarlarda görev yaparken; gümrük laboratuvarlarında görev yapan doktoralı kimyagerlerin tüm kimyagerler içerisindeki oranı %15 gibi önemli bir istatistikî düzeyde tekabül etmektedir.

150 yıllık bir geçmişe uzanan ve tümü akredite olmanın eşiğinde olan gümrük laboratuvarları, AB üyesi ülke gümrük laboratuvarları ile mukayese edildiğinde; ister sahip olduğu cihaz ve teknik tertibat, ister personel eğitimi ve düzeyi, isterse de analitik kabiliyeti ve akademik yönünden olsun, AB üye ülke idare ve laboratuvarlarınca da kabul gören yetkin ve saygın bir konuma sahip ve AB normlarında birer laboratuvarlar oldukları gerçeğini ortaya koymaktadır.

Bugün gelinen noktada; gümrük laboratuvarlarımız, ihtiyaç duyulan ve kendisine verilen her türlü teknik görev ve talebi yerine getirebilecek düzeyde ve kabiliyette olup, büyük bir gayret, isteklilik ile görev bilinci ile faaliyetlerini sürdürmektedir. AB üye ülke laboratuvarlarında olduğu ve süregeldiği gibi, gümrük laboratuvarlarımız sahip olduğu imkânlar çerçevesinde sa-

dece GTİP tespitine yönelik analiz yapan kontrol merkezleri olmakla sınırlı kalmayıp GTİP harici analizlere yönelik çalışmalarını büyük bir hızla ve şevkle sürdürmektedir.

Vizyon ve misyon olarak; vergilendirme, yasaklama veya kısıtlama tedbirlerine yönelik mahiyet ve tarife tespit analizlerinin de ötesinde; şu an mevzuatla tanımlı olarak yürütmekte olduğu tüketici ürünleri test ve analizlerinin (yasaklı kanserojen aril amin oluşturan azo boyaların, ftalatların ve ağır metallerin analizleri) kapsamını daha da genişleterek insan ve çevre sağlığı ve güvenliğine yönelik analizleri, GDO (genetiği değiştirilmiş organizma) içeren ürünlerin analizlerini, altın ve değerli mücevherat analizlerini, menşei (orijin) tespiti analizlerini, özellikle kaçakçılıkla mücadele kapsamında ilaç ve narkotik ürünlerin analizlerini, piyasaya, kamu ve özel sektöre yönelik analiz ile kalite kontrol test ve analizlerini yürütmeyi de hedeflemektedir.

Gümrük laboratuvarları olarak, sınır ticaretine tabi eşyanın; her türlü analizini yaparak eşyanın vergilendirilme ve yasaklanma/kısıtlanma tedbirlerine yönelik faaliyetlerinin sağlıklı bir şekilde yapılarak kontrolünün sağlanmasına ve böylelikle ülke ekonomisinin korunmasının teminine çalışıldığı bilinci ve sorumluluğu ile insan ve çevre güvenliği ve sağlığının korunmasına vesile olan analizleri de yaparak bu değerli ve kutsal sınır bekçiliği görevini en derin manasıyla bir nefer gibi yapmaya devam edecektir.

